

Beheer van bloemrijk grasland

Om zoveel mogelijk soorten planten in de vegetatie te behouden is een open vegetatiestructuur van groot belang. Hét middel om de structuur van de vegetatie te beïnvloeden is maaien en afvoeren van het maaisel. Hierdoor zorgt u voor openheid en op den duur voor verschraling van de bodem.

Wanneer en hoe vaak maaien?

Het tijdstip en de frequentie van maaien hangen af van het doel, de grondsoort en de voedselrijkdom van de bodem. Als u werkt volgens de werkwijze van een ouderwetse boer, dan maait u als het gewas is uitgedroogd, maar nog niet is ingestort. Als u wilt verschrallen, is het soms nodig om tijdens de bloei al te maaien. Als algemeen uitgangspunt voor een verschrallingsbeheer kunt u onderstaande tabel aanhouden.

Tijdstip en frequentie van maaien hangen af van doel, grondsoort en voedselrijkheid.

Beheer in het eerste jaar van droog bloemrijk grasland

Het eerste jaar na inzaaien is een investeringsjaar. De zaden kiemen en er ontstaan bladrozetten. Doordat vóór het inzaaien de grond is bewerkt, is de kans op snelgroeiende onkruiden zoals Melde en Perzikkruid groot. Bestrijd deze onkruiden door ze in het voorjaar op ca. 10 cm af te maaien. Dit moet u mogelijk nog één- of tweemaal herhalen. Heeft u eenjarige akkerbloemen meegezaaid, dan is maaien in het groeiseizoen niet mogelijk. Probeer de onkruiden weg te knippen. Maai in de loop van de zomer, wanneer de akkerbloemen niet langer aantrekkelijk zijn, zodat licht op de bodem kan vallen. Voer het maaisel steeds af.

Beheer vanaf het tweede jaar van droog bloemrijk grasland

In het algemeen geldt dat je op schralere zandgronden met eenmaal per jaar maaien toekunt, terwijl je op (groeizame) kleigronden standaard tweemaal moet maaien. Raadpleeg ook het schema hieronder. Heeft u last van vergrassing? Maai dan enkele jaren al in mei. Dit is de periode dat de meeste grassen net in bloei komen en de meeste energie in de bovengrondse delen zit.

Beheer natte graslanden en oevers

In jaarrond natte tot vochtige graslanden komt de groei in het voorjaar langzamer op gang. Hierdoor hoeven deze terreinen pas in juli-augustus gemaaid te worden. Vaak is de

bodem eerder in het jaar nog te nat om met maaivoertuigen te werken. Een eenassige maaibalk of rups-/amfibisch maaivoertuig is hierbij aan te bevelen.

Beheer bosranden en meerjarige ruigten

Bosranden of meerjarige ruigten hoeven niet verschrald te worden. Deze soorten zijn bovendien slechter bestand tegen maaibeheer. Om nieuwe kieming mogelijk te maken, is het voldoende om eenmaal per twee jaar te maaien, bij voorkeur buiten het groeiseizoen. Het beste faseert u het beheer, waarbij u het ene jaar de ene helft van de ruigte maait en het volgende jaar de rest.

Gefaseerd maaien

Vliegende insecten hebben tijdens het groeiseizoen behoefte aan een continue beschikbaarheid van bloemen en hun larven en poppen hebben - óók in de winter - een structuurrijk plekje nodig. Het is daarom belangrijk om bij iedere maaibeurt een deel (15-30%) van de bloemenweide te laten staan. Houd een groter deel aan als uw bloemenweide al erg bloemrijk is.

Maait u vanwege een hoge voedselrijkdom tweemaal? Dan kunt u ook driemaal tweederde deel maaien (bijvoorbeeld in mei, juli en september). Wees creatief in de figuren die u maait. In een binnenbocht is het voor insecten goed zonnen. Voor grotere terreinen moet u kijken naar wat praktisch haalbaar is voor de machine. Zorg er in ieder geval voor dat er binnen een straal van 100 meter altijd bloeiende planten zijn.

Maaischema bloemenweide	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov
Voedselarme grond 1x								
Matig voedselrijke grond 2x								
Voedselrijke grond 2x								
Zeer voedselrijk/bemeste grond 3x								

Ook planten profiteren van gefaseerd maaibeheer, omdat ze meer tijd krijgen om zaden te vormen en zich voort te planten. Vooral voor één- en tweejarige soorten is dit belangrijk. Delen van de bloemenweide die worden afgemaaid, komen later alsnog in bloei waardoor je een spreiding in bloei krijgt.

Sinusbeheer

Sinusbeheer is een bijzondere vorm van gefaseerd maaibeheer en zorgt voor afwisseling in vegetatiestructuur. Dit beheer is vooral geschikt voor grotere bloemenweides met een grote diversiteit aan planten en insecten en is niet geschikt als ontwikkelingsbeheer. Bij sinusbeheer begint u in het voorjaar met het maaien van een breed, kronkelig pad (de sinus). Dit pad wordt door vlinders en andere insecten gebruikt om te zonnen en eitjes te leggen. Een paar weken later maait u de vegetatie aan de binnenkant van het pad. Maai het pad niet mee. Maai de volgende keer een nieuw sinuspad dat het oude pad regelmatig kruist en maai daarna weer het binnenste deel. De maaimomenten liggen niet vast. De verschillende sinuspaden en maaitijdstippen zorgen ervoor dat er een mozaïek ontstaat met delen die aan het einde van het seizoen één-, twee- of driemaal gemaaid zijn. Buiten het sinuspad wordt de vegetatie niet gemaaid en ontstaan ruigtes, die waardevol zijn voor een aantal insecten.

Begrazing

Begrazing van een bloemenweide gebeurt bij voorkeur door schapen en kan het beste periodiek worden ingezet. Bij permanente beweiding komen bloemen weinig of niet in bloei. Bovendien zullen sommige soorten verdwijnen en worden planten die de schapen niet lusten bevoordeeld. Begrazing zorgt niet voor verschraling van de bodem, maar extensieve begrazing heeft wel een positieve invloed op de vegetatiestructuur. Schapen zorgen voor verspreiding van zaden en maken open plekken in de vegetatie. Om deze redenen kan begrazing het beste met maaibeheer worden gecombineerd. Raadpleeg een deskundige voor meer informatie.

Aandachtspunt

Maai bij zonnig en warm weer, zodat insecten actief zijn en weg kunnen vliegen of springen. Laat het maaisel 2-3 dagen liggen zodat insecten eruit kunnen kruipen en er nog zaden uit kunnen vallen. Laat het niet langer liggen, want dan treedt er al vertering op.